

Justyna Majewska

Mariologia Johna Henry'ego Newmana

Salvatoris Mater 12/3/4, 331-339

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dziewiętnastego września 2010 roku w Birmingham został beatyfikowany Sługa Boży, John Henry Newman. Aktu beatyfikacji dokonał papież Benedykt XVI podczas oficjalnej wizyty w Wielkiej Brytanii. Newman jest uważany za promotora idei jedności chrześcijan oraz za wielkiego czciciela Maryi. Zasadnym jest, aby poznać bliżej życie i naukę na temat Bożej Rodzicielki tego najznamienitszego angielskiego myśliciela.

1. Pierwsze nawrócenie

John Henry Newman urodził się 21 lutego 1801 roku w Londynie, w rodzinie o tradycjach anglikańskich. Ojciec był z zawodu bankierem. Matka przyszłego konwertyty pochodziła z francuskiej rodziny hugenockiej, która wyemigrowała do Anglii po wydaniu edyktu z Nantes. Pismo Święte było codzienną lekturą w jego domu. Kształtowało ono życie i myśl chłopca¹.

W wieku piętnastu lat John Henry przeżył duchowy kryzys. Ponowne odkrycie Boga w swoim życiu zawdzięczał ewangelickiemu mentorowi, Walterowi Mayersowi. Młodzieńca zainspirowała głęboka pobożność, duchowość i radykalizm życia Mayersa. W tym trudnym dla siebie czasie Newman studiował *Historię Kościoła Chrystusowego* Josepha Milnera. Dzięki niej zapoznał się z nauką ojców Kościoła. Kontakt z ewangelickim nauczycielem zaowocował w życiu Johna Henry'ego nawróceniem, określanego mianem przełomu myślowego. Nie był to oparty na wewnętrznym przeżyciu jednorazowy akt, lecz intelektualny proces. Newman doświadczył głębokiego religijnego przebudzenia. Kwestie dogmatyczno-doktrynalne zaczęły silnie oddziaływać na jego umysł. Był to czas wzrostu w wierze, w którym przyszły konwertyta odczuwał szczególną obecność Boga w swoim życiu².

Justyna Majewska

Mariologia Johna Henry'ego Newmana

SALVATORIS MATER
12(2010) nr 3-4, 331-339

¹ R. KUŁAGA, *Johna Henry'ego Newmana idea Kościoła od pierwszych badań do przystąpienia do Kościoła rzymskokatolickiego (1816-1845)*, Wydawnictwo Diecezjalne, Sandomierz 2005, 45. Zob. C.S. DESSAIN, *John Henry Newman. Pionier odnowy Kościoła*, Księgarnia św. Wojciecha, Poznań 1989, 17.

² R. KUŁAGA, *Johna Henry'ego Newmana idea Kościoła...*, 46-49. Zob. J.H. NEWMAN, *Apologia pro vita sua*, Wydawnictwo Mariackie, Kraków 1948, 30-33. Zob. S. GILLEY, *Newman and his Age*, Darton, Longman, Todd, London 1990, 15-24.

Do Oksfordu młody John Henry Newman przybył w grudniu 1816 roku, tuż po swoim pierwszym nawróceniu. Edukację kontynuował w Trinity College, a następnie w Oriel College. W czasach młodości Newmana warunkiem przyjęcia na uniwersytet była deklaracja przynależności do urzędowego Kościoła anglikańskiego i podpisanie „39 artykułów anglikańskich”. Jedynie wyznawcy anglikanizmu mogli zostać przyjęci w poczet studentów. W 1822 roku Newman został członkiem elitarnego Oriel College. Zaczęła na niego coraz bardziej oddziaływać nie myśl ewangelicka, ale liberalna. Skłaniał się on ku racjonalizmowi w religii, odrzucając kalwiński pogląd o predestynacji. Z czasem bliższa w anglikanizmie stała się mu tradycja katolicka, której wyrazicielem był Kościół Wysoki. Pobyt w Oriel College usposobił go do poszukiwania niezmiennej prawdy. John Henry powziął nawet myśl, aby zostać misjonarzem. Ostatecznie przyjął święcenia diakonatu, a następnie święcenia kapłańskie. Dążył on do chrześcijańskiej doskonałości poprzez post, rozważanie Pisma Świętego i codzienną modlitwę. Gorliwie oddawał się duszpasterskiej posłudze w oksfordzkiej parafii St. Clement. Parafię opuścił w 1826 roku, otrzymawszy nominację na tutora. Dwa lata później Newman został mianowany na proboszcza uniwersyteckiego kościoła St. Mary w Oksfordzie. Dotychczasowy proboszcz tej parafii, Edward Hawkins, zaszczerpił w nim myśl, że Kościół budują wszyscy ochrzczeni, a nie tylko nawróceni jak głoszą ewangelicy.

John Henry kontynuował studium dzieł ojców Kościoła. Dzięki nim poznał dziedzictwo Kościoła pierwotnego. Przyjął z czasem wiarę w prawdziwą obecność Chrystusa w Eucharystii, w świętych obcowanie, a Najświętszą Maryję Pannę zaczął otaczać szczególną czcią³.

2. Odnowa oblicza Kościoła anglikańskiego

Pastor Newman coraz przychylniej spoglądał na Kościół rzymskokatolicki, a coraz krytyczniej w stronę liberalizującego się Kościoła anglikańskiego. Walkę o jego nowy kształt rozpoczął po powrocie z podróży śródziemnomorskiej. Podróż ta trwała od grudnia 1832 do lipca 1833 r. John Henry zwiedził Malte, Sycylię, Korf, Neapol, Rzym i Grecję. Doświadczenie choroby, które nawiedziło go na Sycylii, zrodziło w nim przekonanie o powierzonych mu przez Boga misji. Misją tą miało być odnowienie chrześcijańskiego ducha w skostniałych strukturach Kościoła narodowego⁴.

³ R. KUŁAGA, *Johna Henry'ego Newmana idea Kościoła...*, 49-55. Zob. J.H. NEWMAN, *Apologia pro vita sua...*, 34-57.

⁴ R. KUŁAGA, *Johna Henry'ego Newmana idea Kościoła...*, 56-57.

Prezbiter Newman z wielkim niepokojem obserwował arenę życia społeczno-kościelnego. Dostrzegął, że Kościół Anglii zbliża się ku upadkowi, a jedynym jego ratunkiem jest gruntowna reforma. Prądy oświeceniowe, latytudynaryzm i religijny liberalizm zagrażały jego żywotności. Przekreślały one charakter chrześcijaństwa jako religii objawionej. *Church of England* coraz bardziej uzależniał się od państwa, zatracając swój Boski wymiar. Angielskie społeczeństwo z dużą dozą elastyczności podchodziło do kwestii dogmatyczno-doktrynalnych. Teizm ustępował miejsce deizmowi⁵.

Zły stan Kościoła zmotywował przyjaciela Newmana, Johna Keble'a, do wygłoszenia kazania na temat odstępstwa od wiary angielskiego narodu. Kazanie zatytułowane „Narodowa apostazja” zostało zaprezentowane 14 lipca 1833 roku w kościele St. Mary w Oksfordzie, tuż po powrocie Johna Henry'ego z podróży śródziemnomorskiej. Wystąpienie Keble'a uznaje się za początek Ruchu Oksfordzkiego, mającego za cel odnowę życia religijnego w Kościele anglikańskim. Jego architektami byli: John Henry Newman, John Keble i Hurrell Froude. *Oxford Movement* nazywano także Ruchem Traktariańskim, ponieważ jego założyciele publikowali rozprawy religijno-teologiczne, tzw. traktaty. Występowali oni przeciw tendencjom sekularyzacyjnym i erastiańskim w Kościele urzędowym. Ruch Oksfordzki określony został przez Froude'a jako katolicyzm bez papizmu i anglikanizm bez protestantyzmu. *Oxford Movement* akcentował katolicki charakter *Church of England*. John Henry przeciwstawiał się podporządkowaniu Kościoła świeckim instytucjom. W swoim pierwszym traktacie ubolewał nad rozkładem życia społecznego i złą kondycją Kościoła anglikańskiego⁶.

Do ożywienia ducha *Church of England* przyczynił się nie tylko Ruch Traktariański, ale również kaznodziejska działalność pastora Newmana. Głosił on, że chrześcijanin powinien nieustannie się nawracać. Ukazywał rolę sakramentów świętych w życiu wyznawcy Chrystusa. Rozprawiał o znaczeniu Maryi w Kościele i w dziele zbawienia. John Henry piętnował marazm, formalizm i obojętność religijną anglikanów. Liberalizm teologiczny postrzegał jako zagrożenie dla wiary chrześcijańskiej. Z upływem lat i pogłębianiem studiów patrystycznych pastor Newman zaczął przychylniej spoglądać w stronę Rzymu. Nie satysfakcjonowała go już teoria, w myśl której anglikanizm jest drogą pośrednią, tzw. *via media* między tradycjami katolicką i protestancką⁷.

⁵ TAMŻE, 57.

⁶ TAMŻE, 57-59.

⁷ TAMŻE, 59-66. Zob. J.H. NEWMAN, *Apologia pro vita sua...*, 57-113. Szerzej na temat Ruchu Oksfordzkiego zob. C. DAWSON, *The Spirit of the Oxford Movement*, The Saint Austin Press, London 2001.

3. Katolik z wyboru

W 1839 roku pojawiły się u Johna Henry'ego Newmana pierwsze poważniejsze zastrzeżenia wobec prawowierności *Church of England*. Ubolewał on, widząc, jak Kościół anglikański skażony jest protestantyzmem, negującym m.in. kult maryjny. Newmanowska wykładnia „39 artykułów anglikańskich” w duchu katolickim spotkała się z ostracyzmem. „Traktat 90” został skrytykowany przez protestantyzujący Kościół anglikański. Niezrozumienie ze strony współwyznawców oraz nękające Newmana coraz częściej wątpliwości, czy anglikanizm jest jedną z trzech gałęzi Kościoła katolickiego, skłoniły Johna Henry'ego do zamieszkania w Littlemore, nieopodal Oksfordu. Dalsze studium ojców Kościoła i praca nad *Esejem o rozwoju doktryny chrześcijańskiej* umocniły go w przekonaniu, iż Kościołem Chrystusowym jest Kościół rzymskokatolicki. To przekonanie doprowadziło go do przyjęcia rzymskiej wiary. Stało się to 8 października 1845 roku w Littlemore⁸.

Konwersja z anglikanizmu na katolicyzm była chwilą przełomową w życiu Johna Henry'ego Newmana. Wraz z nią zakończyły się jego duchowe udreki. Rozdarcie wewnętrzne ustąpiło wewnętrznemu spokojowi. W kilka miesięcy po przejściu na łono Kościoła rzymskokatolickiego Newman udaje się na studia teologiczne do Rzymu. Wraca do Anglii już jako ksiądz katolicki i zakłada zgromadzenie oratorianów w Birmingham oraz w Londynie⁹.

4. Apologeta Najświętszej Maryi Panny

W Birmingham wyszło spod pióra Newmana kilka znamienych dzieł, ale tylko jedno zostało w całości poświęcone obronie miejsca Maryi w Kościele i Jej znaczeniu w dziele Odkupienia. John Henry zatytułował je następująco: *List do Wielebnego E. B. Puseya, doktora teologii, dotyczący jego ostatniego Eireniconu*. Było ono odpowiedzią na powstałą w 1865 roku rozprawę pt. *Kościół Anglii częścią świętego katolickiego Kościoła Chrystusowego oraz środki odnowienia widzialnej jedności: Eirenicon* Edwarda Bouverie Puseya, dawnego przyjaciela Newmana z czasów anglikańskich. Dzieło księdza Newmana stanowiło apologię kultu i katolickich dogmatów maryjnych. Jego zdaniem dok-

⁸ R. KUŁAGA, *Johna Henry'ego Newmana idea Kościoła...*, 67-72.

⁹ E. JARRA, *Kardynał Jan Henryk Newman 1801-1845-1890*, Polska Misja Katolicka w Londynie, Oxford 1945, 14.

tryna maryjna ewoluowała od pierwszych wieków chrześcijaństwa, ale w swej zasadzie pozostała niezmienna. John Henry jako anglikanin miał trudności z przyjęciem katolickiego nauczania na temat Dziewicy Maryi. Pragnął on nadać pobożności maryjnej właściwe jej ramy. W Kościele anglikańskim oddawał jednak Bożej Rodzicielce należną Jej cześć. Dzięki studiom patrystycznym zrozumiał, że dogmaty o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny oraz Wniebowzięciu są wynikiem teorii rozwoju, iż biorą swój początek od doktryny o Maryi jako drugiej Ewie i o Jej Bożym macierzyństwie¹⁰.

John Henry Newman prerogatywy i rolę Maryi w Kościele poznał poprzez studium dzieł ojców Kościoła. Pomogli mu oni właściwie odczytać Jej miejsce w historii zbawienia. Newman pisze o tym w liście do Wielebnego E.B. Puseya, doktora teologii, dotyczącym jego ostatniego Eireniconu: *Jestem zadowolony z Ojców w szczególności, gdy chodzi o nauczanie o Najświętszej Maryi Pannie*¹¹. John Henry miał świadomość, iż pewne formy kultu maryjnego, praktykowane przez katolików, mogły budzić opór wśród anglikanów, dlatego dążył do rozgraniczenia wiary i ludowej pobożności. Wiara pozostała niezmienna w swych fundamentach, natomiast pobożność zależna od miejsca i czasu. Doktryna maryjna, mimo rozwoju, w swym założeniu pozostała taka sama. Jedynie nabożeństwo do Maryi zmieniało swój kształt na przestrzeni stuleci. Angielski teolog słusznie stwierdza, że *tak samo w Kościele katolickim istnieje jedna Dziewica-Matka, ta sama od początku i do końca, uznawana przez katolików. A jednak mimo tego uznania, ich pobożność do Niej może być skąpa w określonym miejscu i czasie, a nadzwyczaj obfita w innym*¹². Błogosławiony konwertyta w *Eseju o rozwoju doktryny chrześcijańskiej* podkreśla, iż nabożeństwo do Najświętszej Maryi Panny wyraza z chwały oddawanej Chrystusowi i nie przesłania ono Jego majestatu oraz zasług. Pokazuje on, że zaprzestanie praktykowania nabożeństwa do Bożej Matki skutkuje oziębłością wobec Jej Syna. Newman wyjaśnia, iż nabożeństwa maryjne, w odróżnieniu do czci oddawanej Trójcy Świętej i Chrystusowi, mają inną naturę, a jej ramy są ściśle określone.

¹⁰ W. ŻYCIŃSKI, *Wstęp*, w: J.H. NEWMAN, *Odnajdywanie Matki. List do Wielebnego E.B. Puseya, doktora teologii, dotyczący jego ostatniego Eireniconu*, Wydawnictwo Ojców Franciszkanów, Niepokalanów 1986, 11-13. Na temat teorii rozwoju mariologii zob. W. ŻYCIŃSKI, *Johna H. Newmana teoria rozwoju mariologii i jej wymiar ekumeniczny*, „Polonia Sacra”, R V (XXIII), nr 8/52 (2001); zob. TENZE, *Kardynał J. H. Newmana znaczenie teorii rozwoju doktryny wiary dla współczesnej mariologii*, „Analecta Cracoviensia”, XXXIII, 2001.

¹¹ J.H. NEWMAN, *Odnajdywanie Matki. List do Wielebnego E.B. Puseya, doktora teologii, dotyczący jego ostatniego Eireniconu...*, 42.

¹² TAMŻE, 45-46.

Proporcje między czcią oddawaną Maryi i Zbawicielowi są zachowane. Założyciel Ruchu Oksfordzkiego wskazuje, że w *Ćwiczeniach duchowych* św. Ignacego nabożeństwo do Maryi Panny pojawia się jedynie w formie wzmianek. Boża Rodzicielka nie zajmuje miejsca należnego Jej Synowi ani *nie podważa istnienia jedynej w swoim rodzaju głębokiej i dostojnej relacji zachodzącej między stworzeniem a Stwórcą*. John Henry akcentuje, iż Dziewica Maryja zajmuje pierwsze miejsce wśród stworzenia. Jest Ona doskonałym stworzeniem oraz odwieczną ideą Boga Stwórcy. Angielski uczone podkreśla, że Zbawiciel jest „Pierworodnym z natury”, natomiast Maryja *znajduje się w porządku przybrania*. Newman zwraca uwagę, że rola Bogurodzicy jest odmienna niż rola Jej Boskiego Syna i świętych. Matka Boga, poprzez modlitwę wstawienniczą, skutecznie uprasza rodzajowi ludzkiemu łaski, które płyną od Chrystusa. Jej orężem bowiem jest modlitwa. Ona jest Pośredniczką. Zdaniem XIX-wiecznego teologa Maryja jest wywyższona ponad świętych. Z faktu, że Najświętsza Maryja Panna jest Matką Boga przysługuje Jej szacunek¹³. Ten anglikanin z urodzenia przedstawia Bożą Matkę jako Tę, która jest *tak słaba, a jednocześnie tak mocna, tak subtelna, a jednocześnie tak przepelniona chwałą, tak skromna, a jednocześnie tak potężna*¹⁴.

W eseju na temat teorii rozwoju doktryny chrześcijańskiej John Henry Newman wskazuje, że dopiero w V wieku n.e. pojawiła się oficjalna wykładnia dotycząca roli Maryi w dziele Odkupienia. W odniesieniu do Jej prerogatyw toczono w Kościele pierwszych wieków nieustanne polemiki, dlatego Sobór Efeski podkreślił godność Maryi jako Matki Bożej. Przywilej ten należy rozpatrywać w kontekście dogmatu o Wcieleniu Słowa Bożego. Oddając cześć Maryi, oddajemy jednocześnie cześć Jej Synowi. Newman wyjaśnia, że Maryja Dziewica nazywana była Matką Bożą, z greckiego *Theotokos*, już przez św. Grzegorza z Nazjanzu, św. Grzegorza z Nyssy, św. Nila, św. Atanazego, św. Aleksandra, św. Ambrożego, Euzebiusza i Orygenesza. Matkę Boga określano również „zawsze Dziewicą”. Czynili to św. Hieronim, św. Epifaniusz i Didymos. Święty Epifaniusz, jak zauważa angielski myśliciel, porównuje Ewę z Maryją. Bożą Rodzicielkę nazywa „antytypem Ewy”. Tak jak przez Ewę przyszła śmierć, tak przez Maryję przyszło życie. Gdyby nie Jej *fiat*, Słowo nie mogłoby stać się Ciałem. John Henry podaje za św. Augustynem, że

¹³ TENŹE, *O rozwoju doktryny chrześcijańskiej*, Biblioteka Frondy, Warszawa 2000, 384-393. TENŹE, *Odnajdywanie Matki. List do Wielebnego E. B. Puseya, doktora teologii, dotyczący jego ostatniego Eireniconu...*, 90, 96, 107, 114.

¹⁴ TENŹE, *Odnajdywanie Matki. List do Wielebnego E. B. Puseya, doktora teologii, dotyczący jego ostatniego Eireniconu...*, 108.

Maryja Dziewica jest bezgrzeszna. Jej to zawdzięczamy zbawienie, jak wskazuje św. Ambroży. Święty Nil, co Newman uwydatnia, określa Maryję „Niewiastą mądrą”, św. Antiochus nazywa ją *Matką życia, piękności i majestatu, gwiazdą zaranną*, św. Efrem *plodną winnicą, dzięki której zostaliśmy przeniesieni ze śmierci w życie*, natomiast św. Maksym *manną, która jest delikatna, jasna, słodka i dziewicza, która jak gdyby schodząc z nieba, udzieliła ludziom wszystkich Kościołów pokarmu miłszego niż miód*. W dalszej części swojego eseju znamienity angielski teolog wskazuje na św. Proklusa jako na tego, który Bożą Rodzicielkę tytułuje „niepokalaną muszlą, która zawiera drogocenną perłę”, „świętym naczyniem bezgrzeszności”, „świętym olejem namaszczenia”, „podporą wiernych”, „diademem Kościoła” i „jedynym pomostem od Boga ku człowiekowi”. John Henry powtarza za św. Proklusem, iż wśród stworzenia nie ma równego i wyższego niż Maryja Dziewica. W innym fragmencie Newman przytacza słowa Teodotusa, który nazwał Najświętszą Panienkę „Matką odzianą światłem”, „niepokalaną Matką świętości” i „najprzejrzystszym źródłem życiodajnego strumienia”. Dalej cytuje on św. Fulgencjusza: *Maryja stała się oknem niebios, przez Nią bowiem Bóg rozlał światło prawdziwe na świat; jest Ona drabiną niebieską, bo przez Nią Bóg zszedł na ziemię*¹⁵.

Rola Najświętszej Maryi Panny w tajemnicy Wcielenia i Odkupienia jako drugiej Ewy jest nie do przecenienia w historii zbawienia. John Henry Newman, powołując się na św. Justyna i św. Ireneusza, stwierdza, iż Maryja była „podmiotem działającym dobrowolnie” w misji odkupienia ludzkości. Ewa przyczyniła się do upadku rodzaju ludzkiego, zaś Dziewica Panna do odnowienia jego oblicza. To, co Ewa straciła przez swój grzech, Maryja odzyskała przez wiarę i posłuszeństwo Bogu. Przypomina o tym Newman, nawiązując do nauczania św. Justyna i św. Ireneusza. Tertulian, do którego odwołuje się XIX-wieczny myśliciel, akcentuje, że Matka Boga zmazała winę Ewy dzięki zawierzeniu Bożej obietnicy. Powołując się na św. Ireneusza, John Henry wskazuje na Maryję jako na Pocieszycielkę i Opiekunkę ludzi¹⁶. Najświętsza Maryja Panna, w opinii angielskiego filozofa, stanowi wzór łaski wiary. Newman podkreśla, że od Bogurodzicy powinniśmy uczyć się przyjmowania, jak i rozważania wiary. Ona nie tylko uwierzyła, ale żyła wiarą na co dzień. Wpierw przyjęła wiarę, a następnie ją rozważała w swym sercu¹⁷. Angielski teolog

¹⁵ TENŻE, *O rozwoju doktryny chrześcijańskiej...*, 147-149.

¹⁶ TAMŻE, 375-378.

¹⁷ TENŻE, *Kazania uniwersyteckie. Piętnaście kazań wygłoszonych przed Uniwersytetem Oksfordzkim między 1826 a 1843 rokiem*, Wydawnictwo „Znak”, Kraków 2000, 285-286.

w liście do Wielebnego E.B. Puseya, doktora teologii, dotyczący jego ostatniego Eireniconu, powołując się na św. Ireneusza i Tertuliana, nie nazywa Maryi „fizycznym instrumentem, poprzez który przybrał ciało Chrystus Pan”, lecz „rozumną i odpowiedzialną przyczyną Wcielenia”, współdziałającą w Odkupieniu rodzaju ludzkiego. Poprzez postawę zawierzenia i przyjęcie Słowa Bożego wymazała Ona grzech Ewy¹⁸. Dziewica Maryja, w przeciwieństwie do Ewy, była pełna łaski, a więc poczęta bez grzechu pierworodnego. Na tej podstawie Kościół ogłosił dogmat o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny, który – zdaniem znamienitego myśliciela – jest rozwojem doktryny o Maryi jako drugiej Ewie. Matka Boga umarła w Adamie i zaciążył nad nią ten sam wyrok, jak na całej ludzkości, *lecz ze względu na Tego, który odkupił Ją i nas na krzyżu, Jej dług został odpuszczony z góry przez antycypację*¹⁹.

Błogosławiony John Henry Newman uważany jest za gorliwego apologetę kultu maryjnego i należnego Jej miejsca w Kościele. W sposób rozważny oddzielał granice zdrowej pobożności maryjnej od jej nadużyć. Jako czciciel Maryi bronił wykładni ojców Kościoła na temat Matki Bożej nieprzesłaniającej Osoby Chrystusa. Na ostatnich kartach swego dzieła zatytułowanego *List do Wielebnego E.B. Puseya, doktora teologii, dotyczący jego ostatniego Eireniconu* napisał: *Istnieje bowiem zdrowa pobożność maryjna i istnieje też sztuczna. Można kochać Maryję jako Matkę, czcić jako Dziewicę, szukać Jej jako Orędowniczki, wielbić Ją jako Królową nie naruszając przy tym ani gruntownej pobożności, ani dobrego chrześcijańskiego smaku*²⁰.

Justyna Majewska

ul. Błazka 10A/65
PL - 88-100 Inowrocław

e-mail: majewska_j@wp.pl

¹⁸ TENŹE, *Odnajdywanie Matki. List do Wielebnego E.B. Puseya, doktora teologii, dotyczący jego ostatniego Eireniconu...*, 54-55.

¹⁹ TAMŹE, 68.

²⁰ TAMŹE, 123.

The Mariology of John Henry Newman

(Summary)

The article presents a life and a teaching of John Henry Newman about the Mariology. His theory of the development of the Mariology is revolutionary. He presented it in *A Letter to The Rev. E. B. Pusey D. D. on his recent Eirenicon* and in *An Essay on the Development of Christian Doctrine*. In his opinion, a contemporary Mariology is the result of the development of the Mariological doctrine of the Church in the first centuries. Cardinal Newman, beatified by Pope Benedict XVI in Birmingham 19th September 2010, has been labeled as an ecumenist and a visionary. He is known as a defender of Mary. The aim of this article is to show that Virgin Mary links Anglican and Catholic people. It is an analysis of Newman's thought about a role of Mary in Church, as a second Eve and a Mother of God. John Henry, in his writings, drew a contribution Mary for ecumenism.

John Henry Newman was deeply aware of a necessity the talks about Mary and Her role in a history of salvation. He saw a way ahead for union among Christians by laying greater emphasis on the sources of Faith, Tradition, Scripture and Mariology. His life was a model of dialogue with other faiths. Newman was careful to put over the Mariology in a way that was not an obstacle to Anglican-Catholic dialogue. In him there was no false eirenicism, there was no desire to hide part of the truth. John Henry Newman was a great seeker of truth about Mary and a real piety to Her. He argued that a Catholic cult, worship and teaching are not against the Anglican faith. Newman wanted to prove it by studying the Fathers of the Church.